

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Historia Iob.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

XXIII. Hoc tractu temporum ² Job ³ fuit, ⁴ legem natu-
 ræ, & agnitionem Dei, & omnem justitiam complexus,
⁵ prædives opibus: atque eo illustrior, quod his neque inte-
 gris corruptus, neque amissis depravatus est. Nam cum per
 diabolum exutus bonis, filiis etiam esset orbatus, ad extre-
 mum diris ulceribus affectus, non potuit vinci, ut præ doloris
 impatientia aliqua in parte peccaret. Mercedem denique ³
 divini

ὅτι πῆγάριος ἐμὶ ἐν γῆ ἀραβία.
Drus. γλ est peregrinum, □□ illic. Un-
 de □□□. Quia peregrinus in Midiani-
 tide. Hi filii Mosi nati sunt paulo an-
 te reditum ejus in Ægyptum, qui contigit
 anno ætatis ejus 1333. Nam ex cap.
 14. Exod. 20. colligitur adhuc parvulos
 tum fuisse. *A Lapide.*

* *Eliezer.*] Ελιέζερ. Nomen hoc
 Moses dedit alteri filio, quod Deus pa-
 tris ei subvenisset, eumque à Pharaonis
 gladio liberasset. Verba clara sunt,
 Exod. xviii. vers. 4. quia Deus patris
 mei auxilio mihi fuit & liberavit me, &c.
Drus. Nomen hujus non occurrit Exo-
 di 11. sed 18. vs. 4. unde illud tran-
 scripserunt 1xx. Latinus, & Sulpicius
Horn.

1 *Hoc tractu temporum.*] Philo Jacobi
 tempore vixisse Jobum putat, & Di-
 nam uxorem duxisse. *Hieronymus* Mo-
 sis; cui Elihu Balaam videtur. *Gregorius*
 Judicum. Alii Davidis. Alii denique
 ipsum ex sapientibus Babylonis fuisse
 autumant, teste *Rambam.* Communis
 opinio est, vixisse eo tempore quo Is-
 raëlita in Ægypto serviebant. Quia
 Moses librum ejus scripsit, ut Rabbini
 & Origenes tradunt. Contigit agentibus
 in deserto Hebrais. Regio est Ara-
 bia. ubi Hus, id est, *Αραβίαις*. Gen.
 10. vs. 23. ubi Theman, Gen. 36. vs.
 11. ubi Suha sive Saccæa, Gen. 25. vs. 2.
 ostendunt id etiam crebræ Arabum vo-
 ces. *Crot.*

2 *Job.*] ד'ב. Non ergo fuit Jobab
 Rex Edom, Gen. 26. vs. 33. ut 1xx, &
 Tostatus volunt. Nam Job fuit in re-

gione Utz; hic autem habitavit Bozræ
 in confiniis Idumæ & Moab. *R. Salo-
 mo* Chananaum fuisse vult, ex Num. 14.
 vs. 9. *Cajetanus* Arabem. *Hieron.* Tyra
 ex posteris Nachor. *Chrysostom.* *August.*
Theodoret. *Mercer.* Perer. ex posteris E-
 dom. Gen. 4. vs. 21. Alii ex posteris
 Abraham Keturæis. Quia Bildad Schu-
 chites, ex Schuach Keturæ. Quia sedes
 ipsorum in Oriente. Gen. 25, vs. 6. ubi
 & Job.

3 *Fuit.*] Quidam dicunt, Jobum
 nunquam fuisse, sed Historiam illius
 nihil aliud esse quam Parabolam. Sive
 autem fuerit, sive non, &c. *Rambam*
 111. More Neb. 22. Res vere gesta est,
 ut apparet Ezech. 14. vs. 14. Jacobi 5.
 21. sed poetice tractata. *Crot.*

4 *Legem naturæ.*] Quia nondum lex
 scripta erat. Legem igitur naturæ vo-
 cat non illam tantum quæ mentibus
 hominum impressa est, de qua *Paulus*
 ad Rom. cap. I. 20. II. 14. 15. & *Cicero*
 in Orat. pro Milone, Justinianus 1. In-
 stit. tit. 11. Verum etiam quæ ante Mo-
 sen viva voce à Deo tradita & continua
 Patriarcharum successione propagata
 est, qualia erant septem illa præcepta,
 quæ Rabbini dicunt Noacho post dilu-
 vium data fuisse. De quibus supra
Horn.

5 *Prædives opibus.*] Habebat enim o-
 vium septem millia, camelorum tria
 millia: juga boum quingenta. & aſinas
 totidem, copiosissimumque servitium.
 Denique Orientalium omnium maxi-
 mus erat, hoc est, clarissimus & locu-
 pletissimus. *Drus.*

divini testimonii consecutus, fanitati redditus, omnia quæ amiserat in duplum recepit.

1 XXIV. At Hebræi multiplicato servitutis malo pressi, querelis in cœlum conversi, spem auxilii à Deo expectabant. Tum Moisi pascenti oves, repente rubus ardere visa: flammis tamen quod erat mirabilius, innoxiiis. Qua novitate obstupefactus, rubo propius accessit, statimque ad eum istiusmodi fere verbis Deus locutus est: *Dominum se esse Abraham, Isaac & Jacob: quorum progeniem, Ægyptiorum dominatione depressam, ereptam malis cupiat. Iter ergo susciperet ad regem Ægypti, ducemque se populi in libertatem restituendi presteret.* Cunctantem potestate confirmat, virtutem ei signorum faciendorum impertiens.

1 XXV. 10 Ita Moises in Ægyptum profectus, signis prius apud

1 *In duplum recepit.*] Tam dives evasit ut habuerit quatuordecim ovium millia: camelorum sex millia: mille bouum juga, ac totidem asinas. Job. XLII. *Idem.*

2 *Querelis in cœlum conversi.*] Tunc enim invocare Deum plerique coeperunt. Num. 20. 16. relictis Ægypti Idolis. Ezech. 20. v. 8.

3 *Pascenti oves.*] Exod. 111. Apud montem Sina & Horeb. Τῆς δὲ ἐστὶν ἐψηλότατον τῶν πρώτων ὄρων, πρὸς νομῆς ἀερίων, ἀγαθὴς φουδῆς πῶας. *Joseph.* Contigit hoc XL. anno exilii Midianitici.

4 *Rubus ardere visa.*] Vero & materiali igne per Angelum producto ex vicino aère. A rubis vero frequentibus, ipse mons dictus fuit Sinai, quod Hebraice rubum significat. *Tirinus.*

5 *Innoxiiis.*] Deus enim vim ignis naturalem non abstulit, sed suspendit. Sicut factum, cum tres socii Danielis in fornacem igneam conjicerentur. Deus igitur hic conservavit ignis substantiam; sed actionem & usionem eius impedivit, subducendo concursum & influxum suum, ne ageret in rubum,

vel virentia folia ejus nimium afflaret aut desiccaret. Deo enim cum igne nolente concurrere, ne infernus quidem totus vel stupam adusserit. *A Lapide.*

6 *Rubo propius accessit.*] Pro ad rubum. Sic Livius: *accedere mœnibus:* Supra: *Turrim quæ cœlo accelleret.* *Druf.*

7 *Abraham, Isaac & Jacob.*] Hæc formula sacra apud gentiles in Magicis carminibus adhibita, & tres Patriarchæ pro Diis habitæ. *Origenes* IV. adversus Celsum.

8 *Ad Regem Ægypti.*] Busiridem, ut nonnulli volunt. Quem Diod. Sicul. tradit Thebas Hecatompylas struxisse. Strabo XII. negat unquam talem Busiridem fuisse. Philastrius hunc Regem Thamuz vocat. Id certo constat, alium ab eo fuisse, cujus metu Moises in Medianem fugit. Exod. 11, 23. *Pellican. Junius.*

9 *Potestate.*] Ἐξουσία, quæ auctoritatem divinam una cum dono miraculorum complectitur. Sic Matth. 28. v. 18.

10 *Ita Moises in Ægyptum profectus.*] Exod. 14. Quando duplicatur lateres, venit Moises. *Capnio.*

1 *Regem*

apud suos editis, assumpto fratre Aaron, ¹Regem adiit: *missum se à Deo* prodit, *verbisque se Dei dicere populum Hebraum uti dimitteret.* At ille, negans se ²dominum nosse, parere imperio abnuebat. Cumque Moyses in testimonium mandato ³rum Dei, ex ⁴virga ⁴draconem fecisset, mox ⁵aquas omnes in sanguinem convertisset, totamque terram ranis opplesset: ⁶facientibus similia ⁷Chaldæis, ⁸magicas esse artes, quæcumque

¹ *Regem adiit.*] Exod. 5. Regia tum temporis erat Tzoan sive Tanis, unde Taniticum ostium Nili nomen habet. Ibi miracula per Moysen facta. Psalm. 77. *Joseph.* Posteaquam commemorasset operam suam pro Ægyptiis contra Æthiops navatam, laboresque exhaustos, &c. *Artapanus* apud Euseb. 1x. *ᾠδὴ*. refert, quatuor miracula Moysi aduenti Pharaonem, contigisse. *Primo*, ignem à terra erupisse, cum voce quæ diceret, brevi ab ipso liberandos esse Hebræos & in patriam antiquam reducidos. *Secundo*, Moysen à Pharaone carceri inclusum fuisse, sed inde noctu, custodibus mortuis, januisque contractis, exivisse ad ipsum Regem. *Tertio*, ipsum Regem, pronuntiato in aurem ejus nomine tetragrammato à Moysen, mutum factum, moxque sanatum esse. *Quarto*, Sacerdotes Pharaonis omnes ad idem nomen spafino exspirasse. Sed hæc Judæorum commenta sunt.

² *Dominum.*] Qui tum nomen suum יהוה revelavit. Exod. 6. De quo vide Rambam 1. More Neb. lxi, lxi. Fulter. 11. Miscell. vi. & iv, xiii.

³ *Virga.*] Exod. 7. Vocatur virga Moysi, Exod. 4. 17. & Aharonis vii, 10. & Dei. Vide Nicolaum Lyram ad locum: *Tolle virgam tuam.*

⁴ *Draconem fecisset.*] Hoc quia Aharon fecit jussu Moysi, Exod. 7. vers. 9. ideo Moyses fecisse non male dicitur. *Drusius.*

⁵ *Aquas omnes.*] Sunt qui censent aliquam aquam integram remansisse, quæ postea conversa sit in sanguinem à

Chaldæis: alii aliter hac de re opinantur. *Drus.* Etiam in terra Gosen aquæ cruentatæ; sed Ægyptiis tantum. *Abul.* Nam Hebræis erant dulces & potabiles. *Joseph.*

⁶ *Facientibus similia.*] De hoc factō Magorum videndi sunt D. Augustinus quæst. 21. & in tertio de Trinitate, capite 7, 8. & in libro sententiarum 2, 4. Thomas 2, 2. quæst. 17. art. 2. in corol. quæst. & super Matthaum, cap. 24. Lippomanus in Catena patrum, & alii. Fuerunt autem hæc miracula spuria. *Nam quisquis credit aliquid posse fieri, aut aliquam creaturam mutari aut transmutari in aliam speciem vel similitudinem, nisi ab ipso creatore, proculdubio infidelis est & pagano deterior.* Concil. Aransic.

⁷ *Chaldæis.*] Id est, Ægyptiorum Magis. *Maximus* Episcopus in sermone de Epiphania: *Hodie Salvator à Chaldæis est adoratus.* *Juvenalis:* *cum grege Chaldæo.* *Interpres vetus:* *cum Magis aut Mathematicis.* *Cato de re rustica:* *haruspicem, augurem, hariolum, Chaldæum ne quem habeat, id est, astrologum, aut Mathematicum.* Est ergo non gentis hoc loco, sed artis vocabulum. *Drus.* Principes horum fuerunt Jannes & Jambres. 11. Tim. 3. 8. de quorum sepulcro mira & fabulosa narrat Palladius in vita Beati Macarii. Meminerunt etiam eorum gentiles, ut *Numenius* Pythagoricus apud Eusebium 1x. *ᾠδὴ*. *Apulejus* Apol. *Plinius* Jamnen & Jotapen vocat. De Magis & eorum operibus, vide Maimonidem 111. More Neb. xxxvii.

⁸ *Magicas esse artes.*] Vetus hæc Ægyptiorum

que per Moisen fierent, potius quam Dei virtutem, pro-
 4 nunciabat. Donec superductis ¹ ciniphibus terra oppleta
 5 est, Chaldæis fatentibus majestate divina ista fieri. Tum
 rex malo coactus, advocato ad se Moise & Aaron, dat po-
 6 pulo discedendi potestatem, modo ut superductam cladem
 averterent. Sed ubi clades exempta est, impotens sui ani-
 mus, in se reversus, exire, ut convenerat Israëlitas non pa-
 7 tiebatur. Ad extremum ² decem plagis corporis & regni sui
 contusus & evictus est.

1 XXVI. Sed prius quam Ægypto populus est egressus, manda-

ptiorum & Græcorum calumnia. Qui Mosen inter præcipuos Magos collo-
 cant. Plin. xxx. Justin. xxxvi. Apul. Apol. Strabo xvi. Plinii verba sunt: Est & alia Magices factio à Mose etiam-
 num & Jochebel Judæis pendens. Fuit au-
 tem Jochebel ipsius Mosis mater. Locus corruptus. Lege Jochebed ex Sacris. Apulejus Mosen & Jannem, tanquam celeberrimos Magos, conjungit.

1 Ciniphibus.] Ciniphes, genus inse-
 cti alari acriter pungentis: ut est apud Isidorum lib. xii. Originum: item Pa-
 piam, nisi quod perperam apud eum scinipes, pro scinipes, tertia vocali in-
 ferta. Helychius: Κνίψ, ζῶον πτηνόν, ὄμριον κώνωπι. Ac similiter Diosco-
 ridi libri primi capite cxii. dicuntur Ἰησία κωνοποφδῆ. Hebraice כניפ
 est Exod. 8. 17, 18. & Psal. 105. 13. U-
 trobique lxx. σκνίπες, Latinus vul-
 gatus ciniphes. Κνίπας etiam Aristophanes in Avibus appellat. Plinius nunc muliones arborarios, nunc culices muliones, imo & ἀσπλῶς culices appel-
 lat: quod & Columella facit. In hoc tam vili insecto claudicavit magnorum vis: ut dicere cogerentur, hunc esse dig-
 gitam Dei, hoc est, manum, sive poten-
 tiam divinam. Vossius, Vetus author: Tertia vexatio habuit scinifces (putarim leg. scinifces.) masculas scilicet parvissi-
 mas ac sevisimas: que mediis saepe a sibus per loca squalida se coadunando ac vibran-

do densata nonnullo volatu allabi solent, capillisque hominum ac pecudum setis, cum urente morsu interfere. Philo Judæus Ζῶον εἰ κῆ βρογχύτῳ, ἀλλὰ ὁμοίως δὲ χαλεπότερον. εἰ γὰρ μόνον λυμωί-
 νει) πλὴν ἐπιφάνειαν κνη(μῶς ἐμποιοῦν ἀηδέϊς κῆ βλαβηρωτέρας, ἀλλὰ κῆ εἰς τὴν ἐν τῷ σώματι βιάζει) ἀλλὰ μολύβδων κῆ ὠ-
 τῶν σίνη) κῆ κῆρας ὀφθαλμῶν εἰσπετινδρον, εἰ μὴ φυλάξαι τις.

2 Decem plagis.] Has decem plagas metro comprehensas invenies apud Johannem Sarisberiensem in Polycratice 8, 12. Prima rubens unda, ranarum plaga secunda. Quarum symbolum apud Ebraeos, בארץ שׁעַר הַצַּדִּיק, i.e. Plaga I. דם, sanguis, in quem aqua omnes conver-
 sã. Quidam omnes exponunt plera-
 que, ut in illo, Omnes gentes habent præ-
 putium. II. ים, rana. III. כניפ, ciniphes. IV. ער, mixtio insectorum. V. דבר, pestilentia, pecorum interitus. VI. שחין, ulcus, pustula. VII. ברב, grando, mixta horrendis aliis meteoris. VIII. ארבה, locustarum omne genus. IX. חשך, tenebræ palpabiles & tridua-
 na. X. בכורה, primogenita. In præ-
 cibus Ebraeorum laudatur Rabbi qui-
 dam Juda, ut autor hujus symboli. Vi-
 dendus Orosius lib. 1. cap. 12. & lib. 7. cap. 18. ubi has decem plagas comparat cum decem vexationibus Christianorum, quas persecutiones vulgo vo-
 cant. Drus.

1 Rudis

mandatis Domini instruitur, ¹rudis adhuc temporum, ²men-
sem illum, qui tunc erat, ³primum omnium mensum esse co-
gnosceret. ⁴Sacrificium autem diei illius ⁵in solemnitate ²
confe-

¹ *Rudis adhuc temporum.*] Non ita se-
res habet. Ante enim quam ex Ægypto
emigrarent, annum inchoabant ab eo
mense, qui cum Septembri mense fere
convenit. Hic vero mensis, de quo agit
auctor, prope cadit in Martium no-
strum. *Galesin.* Videndus ad hunc lo-
cum Josephus. Item Lyra, & alii.
Quanquam Paulus Episcopus Burgensis
pro hac sententia Sulpicii disputet ad
xii. Exod.

² *Mensem illum qui tunc erat.*] Exod.
xii. Qui partim Aprili nostro, partim
Martio respondet, quem Nisan vocant
vocabulo Syriaco an Persico? dicitur
etiam mensis novorum, Græce νέων,
hoc est, novarum frugum. Stephanus
Gobarus apud Photium, εν τῷ μηνί τῷ
νέων, οἷον Ἀπριλλίῳ, ὃν οἱ Ἑβραῖοι
νεοτῶν καλεῖσσι. Macarius Ægyptius eum
appellat mensem florum, Hom. 47.
εν τῷ μηνί τῷ ἀλῶν ἐξ ἄρχῆς αὐτῆς ἐξ
Αἰγύπτου: in mense florum educit eos
ex Ægypto. Mensis novorum incipiente
veris exordio meminit Hieron. in com-
ment. Hag. 2. *Druf.*

³ *Primum omnium mensum.*] Athe-
nienenses inchoabant annum à Solstitio
æstivo, Asiatici ab æquinoctio autumnali,
Arabes & Damasceni ab æquinoctio
verno, ut & Romani ante Numam
Pompilium. *Simplicius* in Phys. Aristot.
& alii. Mensis October apud omnes O-
rientales est primus. *Hieron.* in Ezech.
Coepit ergo hic distingui annus vulga-
ris sive communis à sacro. Vulgaris in-
cipiebat à Tisri sive Septembri, servie-
batque jubileo. Lev. 25. vers. 9, 10. ut
& contractibus & negotiis civilibus.
Joseph. 1. Ant. 10. Sacer vero à Nisan,
id est, Martio. Scriptura autem semper
vitur anno sacro, ut patet Zach. 7. v. 1.
Esth. 3. vers. 7. *A Lapide.* Nomina au-
tem mensum erant 1. Nisan. 2. Isar. 3.
Sivan. 4. Tammuz. 5. Ab. 6. Elul. 7.

Thisri. 8. Marchesvan. 9. Casleu. 10.
Thebeth. 11. Sebeth. 12. Adar. Quæ
nomina demum post captivitatem cœ-
perunt, & Chaldaica sunt. Ante illud
tempus aliis usi, ut *Abib*, qui primus,
Exod. mensis 13. *Ziv* secundus, *Bul* un-
decimus, 1. Reg. 6. *Ethanim*, septimus,
1. Reg. 8. *Sa*. Judæi autem usi anno Lu-
nari post egressum ex Ægypto, qui cum
diebus 354. explicetur, & octo insuper
horis, factum ut tertio quoque anno, ex
tribus illis diei trientibus, unus accede-
ret dies. Sed Judæi illum diem insuper
habuerunt, & *μῖαν ἡμέραν ὑπερβα-
λῶν* fecerunt. *Epiphan.* Hæresi 51. Distri-
buebantur autem isti 354. dies, in men-
ses 12. qui non semper alternis erant ca-
vi dierum 29. & pleni dierum 30. sed ali-
quando continuabantur pleni. *Maimo-
nides* l. דינוני, Tractatu שריתושך,
cap. 1. Quanquam autem Judæorum
mensis essent Lunares, anni tamen
ad Solis motum referebantur. Itaque
ut paria facerent rationes Lunæ, inter-
calatione opus. Intercalabatur autem
mensis Adar. *Maimonides.* *Petit. Ecl.*
Chron. l. 1. 2.

⁴ *Sacrificium.*] Sic Josephus 11. 5.
ἐκέλευσε Μωϋσῶν τὸ θυσιάζειν τῷ
λαῷ θυσίαν ἐπιμύλων ἐχθρῶν. In scriptura
vocatur חקר & חבו Exod. 12. vers. 26.
Quæ nomina sunt generalia, & non
probant, Agnum Paschalem fuisse sa-
crificium proprie dictum ἱλαστικῶν;
sed improprie dictum & ἀπαρτιστικῶν.
Alting. Multa inter Judæos fuerunt ea-
dem & sacrificia & sacramenta, velut
agnus Paschalis, & hirci illi anniversarii
duo. *Danens.*

⁵ *In solemnitate consequentium seculo-
rum.*] Usque ad tempus Messie, in quo
finem accipiebant omnes caeremoniæ
legis. Græce est, Exod. 12. vers. 14.
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ὑμῶν νόμιμον
αἰώνιον